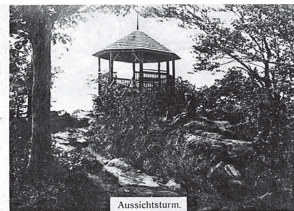

BUKOVÁ HORA

(*Zinckenstein, Buchberg*) - 684 m n. m. - Dominantní čedičová homole (556 m n. hl. Labe) táhlého hřebene (ve *Verneřickém středohoří*) nazývaného někdy dle počtu vrcholů *Čtrnáctihoří* (*Vierzehnberge*), tvořícího předěl mezi okr. Děčín, Ústí a Litoměřice. Leží na území **Verneřic** (*Wernstadt*), resp. dříve samostatné **Příbrami** (*Biebersdorf*), na pravém břehu řeky nad **Malým Březnem** (*Klein-Priesen*) a **Těchlovicemi** (*Tichlowitz*). Na temeni (plochý tefritový suk tvaru krátkého hřbítku s hřebenovými skalkami) je mocný mrazový srub s křivolakými buky, dnes s omezeným rozhledem (přístup po kamenných schodech), tzv. *Humboldtova vyhlídka* (*Humboldtaussicht*). Na úpatí se rozkládaly dnes zaniklé obce **Stará Homole** (*Althummel*) a **Velké Stínky** (*Großzinken*). Masiv k jihu ostře spadá k **Lučnínmu potoku** (*Lischkenbach, Kreuzbach*) a k sev. zvolna přechází v náhorní plošinu u Verneřic a **Rychnova** (*Reichen*). Zalesněná lokalita byla osázena buky, duby i jehličnany. Před kolonizací převýšení dělilo osídlené Litoměřicko od téměř neobydleného hvozdu na Děčínsku. Prvními známými majiteli krajiny a snad i hory byli Johanité, ve 12. a 13. stol. vlastnili na Ústecku řadu vsí. Na poč. 14. stol. (po 1305) vznikl statek Těchlovice, sahal až k vrcholu, hranice se ale několikrát měnila. Sama špice tehdy patrně patřila vartenberské državě **Ostrý** (*Scharfenstein*) u **Benešova n. Pl.** (*Bensen*) a r. 1511 byla připojena k sousednímu (těž vartenberskému) panství **Liběšice** (*Liebeshütz*), jež po r. 1537 střídalo vlastníky, posledními byli na poč. 20. stol. rytíři von Schroll. Po pozemkové reformě ve 20. l. 20. stol. kopec připadl státu. Za výhledem sem v doprovodu několika příbramských sedláků 14. 10. 1778 od Verneřic a Příbrami koňmo vyjel císař **Josef II.**, pokračovali přes St. Homoli na **Vitín** (*Wittine*) a Ústí. Hledal stanoviště ke sledování pruského vojska v nadcházející válce o bavorské dědictví. O Nanebevzetí 2. 5. 1799 tu příbramský čtenářský kroužek pod vedením rychnovského rychtáře a pivovarníka **Josefa Palme** osadil dřevěnou tabuli s citací Humboldtovy básně, vydržela asi 20 let. Přírodovědec a zakladatel vědecké geografie **F. H. A. v. Humboldt** sem vystoupil r. 1837 při jedné z cest po středohoří, což pak upomínaly pamětní desky, od 1. 5. 1899 dřevěná a od 16. 7. 1922 až do 60. - 70. l. 20. stol. (nejméně do r. 1964) bronzová, dnes zbyly jen 4 ve skále vyvrtané díry. Jiným prominentním návštěvníkem byl r. 1852 zřejmě i saský král **A. F. August**. Jediněnost výhledu přitahovala a v době rané turistiky ji zmiňuje i první tištěný průvodce (1824) *Wanderungen auf der Herrschaft Tetschen* (Carl Friedrich Grünwald). Kromě popisu kopců upozorňuje i na 5 sáhů hlubokou rozsedlinu 30 kroků jihových. od vrcholu, kde se i v létě držel sníh a led. Totéž uvádí topograf Johann Gottfried Sommer v 1. díle spisu 'Das Königreich Böhmen' - Litoměřický kraj (*Leitmeritzer Kreis*) z r. 1833 - dle souč. zaměření 3,5 m hl. propadlina, na níž navazuje 7 metrová jeskyně, tzv. **Ledové jámy** nebo **Ledová jeskyně** (*Eishöhle*). Místo je opředeno pověstmi o skřítcích strážících poklad, čertech, nočních myslivcích aj., např. o rytíři, co se do podzemí jal hledat zlatý poklad. Byl ho strážci varovali, nenechal se mladík odradit. Přiblížil se k puklině, vtom vzléto hejno bílých ptáků, oř se splasil a do propasti se s ním zřítíl. Občas pak uhlří u skály vídali bílého jezdece na bělouši, jak padají kamsi dolů... První veřejná schůze blankartického vzdělávacího spolku *Fortschritt* (Pokrok) tu proběhla 12. 6. 1870 pod

ZINKEN-STEIN IM BÖHM. MITTELGEBIRGE
SEBİHÖHE 684 M.

širým nebem, 3 přednášky přilákaly na tisíc hostů z Benešova, Verneřic, Děčína, Ústí, Litoměřic a Č. Líp. V srpnu 1879 nechal **Josef von Schroll** na výstupku zbudovat 6tubový dřevěný pavilon s lavičkami. Plán zhotovil liběšický vrchnosten-

ský duchodní správce **Schimaczek** (v červnu 1914 byl zchátralý altán stržen a zřízena replika, dosloužila po r. 1945) a v *Tetschen-Bodenbacher Zeitung* vyšel 27. 8. 1879 avisní článek. Nad Těchlovicemi bylo r. 1890 pod vývratem odkryto ústí zavalené stoly (patrně jich tu existovalo víc). Dle oronyma *Zinkenstein* se spekuluje o těžbě zinku. Výklady jsou ale různé, vlastivědný badatel **Emil Neder z Jedlky (Höflitz)** poukazyval na příjmení **Zinke**, až do 2. sv. války se dochovalo v názvu statku ve V. Stínkách (**Zinkbauer**). Prof. **V. Šmilauer** se domníval, že Stínky ('malé stěny') souvisejí s typickými čedičovými útvary místy zde vystupujícími na povrch. Totéž potvrzuje i prof. dr. **J. E. Hibsč**, *Zinken* považoval za staré ozn. právě těchto bloků, lidově *Heehaffen (Heuhaufen - hromady sena)*, jakož i **Hellmut Storch** v disertaci o pomístních názvech soudního okr. Benešov, *Zinken* (nářečně 'tsinken' - špičaté skály) srovnává s termínem *Zimmen* (cimbuří) v Dolomitech. Dr. **A. Profous** Stínky odvozoval od *štěnice* ap. Novotvar **Buková**, dřív častěji **Bukovská hora** z 19. stol. pochází snad od lesa **Buchwald** v labském svahu. R. 1892 si valkeřícký učitel **Emil Perthen** v časopise '*Aus deutschen Bergen*' stěžoval na nízkou návštěvnost, ač jedinečný výhled. Konc. 19. stol. silily hlasy po rozhledně, před r. 1900 zde příbramsko-rychnovská sekce *Horského spolku pro České Švýcarsko*, zal. r. 1878 v Děčíně, nechala vztyčit vyhlídkovou věžičku a v srpnu 1905 se tu vyskytl srub se 2 světnicemi a provozem o nedělích, svátcích či na objednávku, spravoval jej **Josef Kratochwill**, v dubnu 1906 získal hostinskou koncesi a útulna **Dům na Bukové hoře (Zinkensteinhaus)** prosperovala i díky tudy vedoucí nově (1912) vytyčené dálkové turistické trase (*Schlängelweg*) z Pirny do Litoměřic (zn. zelenou vlnovkou v bílém poli). Potravinu i voda se donášely v nůších. V březnu 1914 nařídil majitel pozemku (sedlák **Richter** z V. Stínek) odstranění chýše, klub ale zakoupil parcelu sousední, chatu přemístil a zřídil cestu. Po 1. sv. válce se u vyhlídkové objevila věž trigonometrická, restaurant vedl válečný invalida **Emil Ehrlich** z Příbrami (čp. 32), srub již nedostačoval a dlouze se jednalo o přístavbě či hostinci novém. Vypracovaný projekt realizován nebyl, nicméně v neděli 13. 10. 1929 byla slavnostně otevřena kamenná část z neomítnutého čediče nyní již **Děčínské boudy (Tetschner Baude)** s hostinskými pokoji a bytem. (Základní kámen položen 7. 7. 1929 a u něj zazděna kazeta s mincemi, fotografiemi a pamětním zápisem.) Zúčastnilo se na 500 návštěvníků. Objekt dostal čp. 7 ve V. Stínkách, kam katastrem spadl. R. 1930 oheň zničil střechu a po spolkové reorganizaci přešla hospoda z předsednictva na děčínskou sekci, koupila zařízení, financovala údržbu, vybírala nájem a 6. 6. 1931 v lokále dokonce zřídila 'Děčínský koutek'. Poslední předválečnou úpravou (1937) došlo k rozšíření terasy. E. Ehrlich byl r. 1945 stejně jako ostatní okolní odsunut, majetek konfiskován a jako *Chata KČT Buková hora* přešel do národní správy pražského ústředí Klubu českých turistů, dosadilo nájemce **Stanislava Mahlera**. Kolem r. 1950 částečně vyhořel a po obnově zůstal ještě na čas v provozu. V 50. letech ztratil turistický význam a čekal na postupnou devastaci. Na jaře 1958 počala výstavba TV vysílače, vyrostla provozní budova a v boudě byla umístěna retranslační stanice. Vysílalo se od 11. 6. 1960. Provizorní (jeřábový) příhradový stožár v l. 1960 - 62 nahradila ocelová (181,5 m) konstrukce (provoz od prosince 1962). Při údržbě se vznítily požár (3. 12. 1965) a 9. 10. 1966 musela být věž odstřelena a následně postavena nová. Dnešní železobetonová (223,4 m, průměr u paty 12 m) povstala v l. 1972 - 75, fungovala od prosince 1975. Boudu si k rekreaci upravili *České radiokomunikace*, v jejichž rozlehlém areálu na severových. svahu byl položen krátký lyžařský vleč. R. 2003 chatu koupil **Karel Andok** z Rychnova a po více než půlstoletí jí vrátil někdejší název. Krom ubytovny tu o víkendech vede kiosk, neboť, jak stojí v historické koncesní žádosti 'všichni cizí návštěvníci touží po dlouhé a namáhavé horské túře po osvěžujícím nápoji nebo malém občerstvení. Pan hostinský i uvažuje o obnově altánu! Z plošiny lze za pěkného počasí dohlédnout až do Prahy, k jihu na labské údolí a Středohoří, západní obzor ohraničují **Krušné hory (Erzgebirge)**, na východě vidíme **Lužické hory (Lausitzer Gebirge)**, **Ještěd (Jeschken)**, **Jizerské hory (Isergebirge)** a **Trosky**, k severu částečně **České Švýcarsko (Böhmische Schweiz)**.

